

הרצאה מס' 4

אלגברת יחסים

נמשיך ללמוד את הפעולות שהתחלנו בשיעורים הקודמים במטרה לסיים את כל 9 הפעולות.

1) בחירה σ : Select

פעולה אונרית הבוחרת מתוך יחס R את הרשומות המקיימות את הפעלת פעולת הבחירה σ ע"ג היחס R. התשובה שתתקבל תהיה יחס בעל סכימה זהה לזו של R, כאשר מספר השורות החוזרות יהיה קטן או שווה למספר השורות ב R.

2) הטלה π : Project

פעולה אונרית המציגה תכונות (עמודות) מתוך יחס R. בתוצאה המוחזרת מספר השורות יהיה זהה למספר השורות ביחס המקורי R (אלא אם כן היו שורות זהות).

3) איחוד U : Union

פעולה בינארית היוצרת יחס המכיל את כל הרשומות המופיעות לפחות באחד משני היחסים כאשר יש לוודא שמבנה היחסים אותם רוצים לאחד תואמים (compatible) ומתקיימים התנאים:
1) לשני היחסים יש את אותו מספר תכונות (אותה דרגה).
2) תחום התכונה ה I ב R1 זהה לתחום התכונה ה I ב R2 (אותו type)
3) שמות הכותרת לא חייבות להיות זהים בביצוע האיחוד.

4) הפרש $-$: Difference

פעולה בינארית שמחזירה את הרשומות שנמצאות ביחס R1 אך שאינן נמצאות ביחס R2 כאשר דרושה התאמה של כמות התכונות ושל ה-type בין התכונות.

5) מכפלה קרטזית: X

זו היא פעולה בינארית המאפשרת לשלב מידע הנמצא בשני יחסים, נקבל את כל הצירופים האפשריים בין התכונות (נחבר את מספר העמודות ונכפיל את מספר השורות בין היחסים).

6) כינוי ρ : Rename

פעולה אונרית הנותנת ליחס R את השם X.

בשיעור היום נמשיך ללמוד את הפעולות הבאות:

Ω : Intersection חיתוך (7)

$\blacktriangleleft \blacktriangleright$ Join צירוף (8)

$\frac{\circ}{\circ}$: Division חילוק (9)

בסיס הנתונים לדוגמא (מכיל 4 טבלאות שעליהן נסביר את כל הדוגמאות)

Applicant – רשימת מועמדים לעבודה		
a_id	a_name	a_address
460480	Oren	Tel-Aviv
495332	Dana	Netanya
572460	Batya	Herzeliia
487725	Shalom	Hadera
552731	Rami	Tel-Aviv

Jobs – רשימת משרות	
job_no	Job_name
202	Programmer
223	Garden
230	Secretary
240	Librarian
242	Teacher

Qualified – רשימת המקצועות להם המועמדים מתאימים	
a_id	job_no
460480	242
460480	223
495332	230
572460	230
572460	223
572460	242
487725	202
552731	242

Wishes – רשימת המקצועות בהם המועמדים מעוניינים	
a_id	job_no
460480	223
495332	240
495332	242
572460	230
487725	202
487725	242
552731	202

בית הספר לתעשייה וניהול
בסיס נתונים 31-028-24

$R1 \cap R2$

7) חיתוך Intersection: \cap

פעולה בינארית היוצרת יחס המכיל את השורות המופיעות ביחס הראשון וגם ביחס השני.

הערה: שני היחסים צריכים לקיים את 3 חוקי "תאימות איחוד".

$(wishes) \cap (qualified)$

דוגמא: מה מחזירה השאילתא הבאה ?

מכיוון שהכותרות זהות לחלוטין בשני היחסים אזי ביצירת היחס החדש שמות הכותרות ישמרו.

Wishes \cap Qualified	
a_id	job_no
460480	223
572460	230
487725	202

פעולה מורכבת

לאור העובדה שלמדנו שמספיקות 6 הפעולות הבסיסיות על מנת לבצע את כל הפעולות באלגברה רלציונית, וזו כבר הפעולה השביעית שלמדנו, נשאלת השאלה כיצד יכולנו לממש את פעולת החיתוך ע"י שימוש בפעולות הבסיסיות ?

$$R1 \cap R2 = (R1 \cup R2) - [(R1 - R2) \cup (R2 - R1)]$$

$$R1 \cap R2 = R1 - (R1 - R2) = R2 - (R2 - R1)$$

*** על מנת לראות את הפתרון בצורה קלה יותר ומובנת, מומלץ לבנות דוגמא של הכדורים בתוך השקים ולנצל את העובדה שאלגברת היחסים בנויה על תורת הקבוצות.

8) שלוש פעולות לצירוף טבלאות:

$R1 \bowtie_{\theta} R2$

8.1) צירוף θ Join:

זו היא פעולה בינארית המבצעת מכפלה קרטזית בין $R1$ ל $R2$ ובוחרת רשומות המקיימות את תנאי θ .
כללים:

- (1) תנאי θ מתייחס לתכונה אחת (לפחות) ביחס $R1$ ולתכונה אחת (לפחות) ביחס $R2$.
- (2) תנאי θ יכול להכיל סימני $=$, $>$, $<$, \neq ותנאים לוגיים כגון: NOT, OR, AND.
- (3) היחס החדש שנוצר בעקבות פעולת הצירוף יכיל את התכונות של שני היחסים.

דוגמא:

Students:

ID	Name	CourseID
10	Dani	281
11	Gilad	320

Courses:

CourseID	CourseName
281	Database
320	Algorithm
450	Algebra

$\theta = \text{Students.CourseId} = \text{Courses.CourseID}$

Students \bowtie_{θ} Courses:

ID	Name	CourseId	CourseID	CourseName
10	Dani	281	281	Database
11	Gilad	320	320	Algorithm

(1) מכפלה קרטזית.

(2) בחירת שורות עם תכונות שוות בעמודה המשותפת.

ניתן לראות שהתוצאה שהייתה אמורה להכיל 6 שורות מכילה רק 2 שורות וזאת לאור העובדה שהמכפלה הקרטזית מלווה בתנאי סינון של בחירת השורות הרלוונטיות בלבד.

איזה פעולות בסיסיות יכולות לתאר את פעולת הצירוף?

- (1) מכפלה קרטזית
- (2) פעולת SELECT הבוחרת את השורות מתוך המכפלה לפני התנאי שהגדרנו.

דוגמא: נרצה לקבל את רשימת ת.ז. של המועמדים ולצידם את המקצוע של כ"א מהם, כך שהסכמה

a_id	Job_name

הסופית (בתוצאה) תראה כך:

על מנת לקבל יחס עם הסכמה שלהלן נלך לרשימת היחסים הקיימים לנו ב DataBase ונראה באיזה טבלאות יושב לנו המידע המבוקש ← אנו זקוקים ליחס Jobs וליחס Qualified.

א) פתרון לשאלה ע"י שימוש בפעולות הבסיס:

$\Pi_{a_id, job_name} (\sigma_{Qualified.job_no = Job.job_no} (Qualified \times Jobs))$

ב) פתרון לשאלה ע"י שימוש בפעולת הצירוף:

בפתרון ע"י פקודות הבסיס נוכל לראות את 2 פעולות הבסיס אותן מייצגת פעולת צירוף הטטה:

$\Pi_{a_id, job_name} (\sigma_{Qualified.job_no = Job.job_no} (Qualified \times Jobs))$
נחליף את 2 פעולות הבסיס הנ"ל בפעולה המורכבת "צירוף טטה"

תהליך הפתרון לשאלה:

(1) ביצוע המכפלה הקרטזית בין 2 היחסים ובחירת השורות הרלוונטיות לנו בלבד (פעולת הצירוף):

הפעולה המורכבת "צירוף טטה" תירשם בפורמט הבא:

Qualified \bowtie_{θ} Jobs

כאשר תנאי ה θ מוגדר כ: $\theta = \text{Qualified.job_no} = \text{Job.job_no}$

a_id	Qualified.job_no	Job.job_no	Job_name

(2) ביצוע הטלה, נבחר כעת רק את התכונות הדרושות לנו מתוך היחס החדש:

$\Pi_{a_id, job_name} ((\text{Qualified} \bowtie_{\theta} \text{Jobs}))$

$\theta = \text{Qualified.job_no} = \text{Job.job_no}$

a_id	Job_name

$$R1 \bowtie R2$$

8.2 צירוף טבעי Natural Join:

זו היא פעולה בינארית המשלבת:

- (1) מכפלה קרטזית.
- (2) בחירת הרשומות בעלי המשמעות (בעלי ערכים זהים).
- (3) ביצוע הטלה כך שלא יהיו ביחס הסופי עמודות כפולות.

הגדרה פורמלית: עבור 2 יחסים ו 2 סכמות נתונות: $S1(R1)$, $S2(R2)$, ע"י הפעלת הצירוף הטבעי נקבל:

$$R1 \bowtie R2 = \Pi_{S1 \cup S2} (\sigma_{R1.a1=R2.a1} (R1 \times R2))$$

יתבצע איחוד של
העמודה המשותפת
ב 2 היחסים

קיום תנאי השוויון
בין ערכי השורות

המחשת ההסבר בדוגמא:

R1:

X	Y	Z
1	2	3
4	5	6

R2:

Z	W
3	7
3	8
2	1

$$\theta = R1.Z = R2.Z$$

R1 X R2:

X	Y	R1.Z	R2.Z	W
1	2	3	3	7
1	2	3	3	8
1	2	3	2	1
4	5	6	3	7
4	5	6	3	8
4	5	6	2	1

R1 \bowtie_{θ} R2:

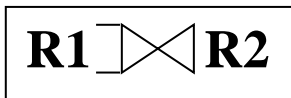
X	Y	R1.Z	R2.Z	W
1	2	3	3	7
1	2	3	3	8

- (1) מכפלה קרטזית.
- (2) בחירת שורות עם תכונות שוות בעמודה המשותפת.

R1 \bowtie R2:

X	Y	Z	W
1	2	3	7
1	2	3	8

- (1) מכפלה קרטזית.
- (2) בחירת שורות עם תכונות שוות בעמודה המשותפת.
- (3) הטלת על עמודות ללא הצגת עמודות כפולות.

8.3 צירוף עם שמירת מידע: Outer Join

פעולה בינארית שנצטרך להשתמש בה כאשר אנו מעוניינים לבצע את השאילתא אבל חלק מהנתונים חסרים, וזאת ע"י שימוש בצירוף עם שמירת מידע נוכל עדיין לבצע את פעולת הצירוף **מבלי לאבד מידע** החיוני לנו.

דוגמא להמחשה:

R1:

Name	Exam
Avi	85
Or	73
Dan	98

R2:

Name	Exercises
Or	95
Dan	90
Liat	83

צירוף עם שמירת מידע שמאלה

R1 R2:

Name	Exam	Exercise
Avi	85	Null
Or	73	95
Dan	98	90

צירוף עם שמירת מידע ימינה

R1 R2:

Name	Exam	Exercise
Or	73	95
Dan	98	90
Liat	Null	83

צירוף עם שמירת מידע דו-צדדית

R1 R2:

Name	Exam	Exercise
Avi	85	Null
Or	73	95
Dan	98	90
Liat	Null	83

הסבר מפורט:

- בדוגמא זו רצינו לבצע צירוף של שני היחסים כדי לקבל עבור כל סטודנט את ציוני המבחן והתרגילים שלו.
- אם היינו מבצעים צירוף רגיל אזי לאור העובדה ש-אבי ניגש למבחן אך לא הגיש תרגילים היינו מאבדים את הרשומות שלו (איבוד מידע), אך לאור העובדה ש-אבי עדיין סטודנט ונרצה לדעת את הנתונים עליו, נשתמש בצירוף עם שמירת מידע שמאלה (הרגליים לכיוון שמאל) ז"א שבעת ביצוע הצירוף אנו ניקח את **כל** השורות הקיימות ביחס R1 ואליהן נחבר את השורות המתאימות ב R2 ואם אין שורה מתאימה נרשום Null.
- ע"י ביצוע צירוף עם שמירת מידע ימינה היינו מקבלים את הרשומות של ליאת עם Null בשדה המבחן.
- קיימת האפשרות לבצע צירוף עם שמירת מידע ימינה ושמאלה (צירוף עם שמירת מידע דו-צדדית) ואז היינו מקבלים יחס עם 4 שורות הכולל גם את השורה של אבי וגם את השורה של ליאת.
- חשוב להבין שצירוף עם שמירת מידע דו-צדדית שונה מביצוע מכפלה קרטזית.